Landkommune

RÅBJERG

48-0

LK 39

483/1

Forhandlingsprotokol

for

" Bestyrelsen af

Råbjerg Kommunes Hjælpekasse.

1908-1929

Indført hos W. Nielsen & Christiansen, Bjerringbro.

FORHANDLINGS-PROTOKOL

Hjælpekassen

ÅR
1908 – 1929

Forhandlingsprotokol

for

Bestyrelsen af Aabjerg Kommunes

Hjælpekasse.

Udgivet og forlagt af

Olaf O. Barfod & Co.

Forhandling af autoriserede Skemaer og Blanketter.

Kjøbenhavn.

faaes hos Martin A. Christiansen Hjørring.

Lov om Hjælpekasser af 4de Maj 1907.

§ 1. Den ved Lov af 8. Marts 1856 stiftede »De fattiges Kasse« ophæves fra 1. Juli 1907 at regne, og der oprettes i hver By- og Sognekommune (jfr, dog § 8, 1ste Stykke) med Undtagelse af København (jfr. § 17) en Hjælpekasse. Et med Hensyn til Fattigvæsen med en Købstad forbundet Landdistrikt har fælles Hjælpekasse med Købstaden.

§ 2. De Midler, som ejes af »De fattiges Kasse«, overgaa til Kommunens Hjælpekasse. Saafremt Omraadet for »De fattiges Kasse« ikke falder indenfor en enkelt Kommune, bliver Kassens Formue at dele mellem vedkommende Kommuners Hjælpekasser, hvilken Deling foretages af de ved det første Valg efter denne Lovs Ikrafttræden valgte Bestyrelser for disse. Kan Enighed ikke opnaas mellem Bestyrelserne, afgøres Sagen, for saa vidt de paagældende Distrikter henhøre under samme Amtsraadskreds, af Amtsraadet, i andre Tilfælde af Indenrigsministeren.

§ 3. I Hjælpekassen indgaa de Indtægter, der for Tiden i Henhold til Lov, Anordning eller privat Villiebestemmelse tilflyde »De fattiges Kasse«. Ethvert Sogneraad kan af Kommunekassen uden Samtykke af højere Myndighed yde Bidrag til Kommunens Hjælpekasse af indtil 30 Øre pr. Indbygger i Kommunen.

§ 4. Hjælpekassens Opgave er at støtte værdige trængende, som have fast Ophold indenfor vedkommende Kasses Omraade og ikke nyde Fattigunderstøttelse, i deres Bestræbelser for at ernære sig uden Hjælp af Fattigvæsenet. Hjælpen ydes efter Skøn i hvert enkelt Tilfælde.

§ 5. For saa vidt en Person, der opholder sig udenfor sin Forsørgelseskommune, indenfor et samlet Tidsrum af tre Maaneder af sin Opholdskommunes Hjælpekasse har modtaget Hjælp til et Beløb af mindst 15 Kroner, betragtes hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i Opholdskommunen som hvilende i tre Maaneder fra det Tidspunkt at regne, da Hjælpen udgjorde fornævnte Beløb.

§ 6. Bestyrelsen for Hjælpekassen bestaar af mindst 5 Medlemmer. Naar Hjælpekassen omfatter en Købstad og et Landdistrikt, skal i det mindste det ene Medlem af Bestyrelsen have Bopæl i Landdistriktet. Antallet af Bestyrelsens Medlemmer, hvilket stedse skal være ulige, fastsættes af Kommunalbestyrelsen ved Udskrivningen af det første Valg efter nærværende Lovs Ikrafttræden (jfr. § 8). Det fastsatte Antal Medlemmer kan efter Indstilling af Hjælpekassens Bestyrelse forandres af Kommunalbestyrelsen, naar nye almindelige Valg skulle foretages.

Finder Bestyrelsen det ønskeligt, kan den søge Bistand udenfor sin Midte. Bestyrelsen er til enhver Tid berettiget til af Kommunalbestyrelsen at erholde Oplysning om, hvorvidt en Person nyder Fattigunderstøttelse af Kommunen og i bekræftende Fald om Hjælpens nærmere Omfang.

§ 7. Valgbar og valgberettiget til Hjælpekassens Bestyrelse er enhver uberygtet Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25de Aar, har i hele det Skatteaar, hvori Valget foregaar, været bosat i og svaret direkte Skat til Kommunen, og paa den Tid, de i § 10 ommeldte Valglister affattes, vedblivende har fast Ophold i denne, medmindre vedkommende:

a) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergiven eller tilbagebetalt; for en Enke, fraskilt, frasepareret eller forladt Hustru betragtes den Fattighjælp, der har været ydet hendes Ægtefælle i Løbet af de sidste 5 Aar, og medens hun levede i Samliv med ham, ikke som oppebaaren af hende, naar hun 1 Aar efter Samlivets Ophør ikke har modtaget Fattigunderstøttelse;

b) er ude af Raadighed over sit Bo.

Ingen kan anses som uberygtet, der ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling og ikke har erholdt Æresoprejsning. Ej heller kan den anses som uberygtet, der har Erhverv ved Utugt, eller som i Løbet af de sidste 5 Aar har været anset med Straf for saadant Erhverv.

Den, som har fast Bopæl to eller flere Steder, kan kun gøre sin Valgret gældende i den Kommune, hvor vedkommende har sit Hovedopholdssted.

Naar en Ægtemand som Familieoverhoved har svaret direkte Skat til Kommunen af Ægteparrets fælles eller af Hustruens særlige Midler, betragtes de begge som Skatteydere. Mandens Raadighed over Fællesboet bringer ikke Hustruen ind under foranstaaende Litra b.

De herefter valgberettigede foretage Valget af samtlige Medlemmer af Hjælpekassens Bestyrelse.

§ 8. Valg af Bestyrelse foregaar i Marts Maaned paa et for Vælgerne bekvemt Sted og gælder for 3 Aar. Valgperioden regnes fra den efter Valget følgende 1. April. Det første Valg efter denne Lov bliver at foretage i Marts Maaned 1908. Medlemmerne af de nuværende Bestyrelser for »De fattiges Kasse« ere, selv om Valgperioden efter de hidtil gældende Regler for deres Vedkommende maatte udløbe tidligere, forpligtede til at vedblive deres Funktion indtil ovennævnte Tidspunkt. Har der efter den hidtil bestaaende Ordning i en Kommune været flere fri Fattigkasser, foregaar Sammenslutningen af dem i Henhold til § 1 først efter Foretagelsen af Valget i Marts 1908.

Ingen kan undslaa sig ved at modtage Valg til Hjælpekassens Bestyrelse, medmindre vedkommende er over 60 Aar eller fritages ved Kommunalbestyrelsens Beslutning. Dog er den, der har været Medlem at Bestyrelsen i 3 Aar eller derover, ikke pligtig at modtage Valg førend efter Forløbet af et lige saa langt Tidsrum som det, hvori den paagældende har været Medlem af Bestyrelsen.

§ 9. Et Valgs Gyldighed ophører, naar den valgte mister Betingelserne for Valgbarhed og Valgret (jfr. § 7); i Tvivlstilfælde bliver Afgørelsen at træffe af Kommunalbestyrelsen, hvis Kendelse kan paaankes overensstemmende med Reglerne i § 11, 2det Stykke. Finder et Medlem sig beføjet til inden Udløbet af den Tid, for hvilken Valget gælder, at forlange sig fritaget for Hvervet, kan Hjælpekassens Bestyrelse bevilge Andragendet. Naar et Medlem af Bestyrelsen afgaar i Løbet af Valgperioden, afholdes Suppleringsvalg, medmindre Bestyrelsen med Enstemmighed beslutter at undlade det.

§ 10. Valget forberedes ved Lister over Vælgerne, der affattes af en Valgbestyrelse paa mindst 3 Medlemmer. Kommunalbestyrelsens Formand er Formand for Valgbestyrelsen, hvis øvrige Medlemmer udnævnes af Kommunalbestyrelsen af dens egen Midte. Valgbestyrelsens Medlemsantal skal stedse være ulige. For saa vidt Hjælpekassen omfatter en Købstad og et Landdistrikt, skal det Byraadet i Fællesanliggender tilforordnede Medlem for Landdistriktet være Medlem af Valgbestyrelsen. Listerne fremlægges 3 Uger før Valget til almindeligt Eftersyn i 10 Dage paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted eller efter Omstændighederne paa flere Steder. Om Tiden og Stedet for Valglisternes Fremlæggelse sker Bekendtgørelse med mindst 8 Dages Varsel paa den Maade, Kommunalbestyrelsen finder mest formaalstjenlig. Klager over disse Valglister skulle fremsættes mindst 10 Dage, før Valget finder Sted, og mindst 4 Dage før Valget skulle Valglisterne foreligge endeligt rettede. Stedet, hvor, Dagen og Klokkeslettet, naar Valget skal foregaa, Tallet paa dem, der skulle vælges, m. v. bekendtgøres mindst 8 Dage før Valget paa den Maade, Kommunalbestyrelsen finder mest formaalstjenlig.

§ 11. Valget ledes af Valgbestyrelsen. Valgret kan kun udøves ved personligt Møde. Valget er skriftligt og hemmeligt med Anvendelse af Stemmerum og foretages efter Reglerne for Forholdstalsvalg (den saakaldte d'Hondtske Metode). Afstemningen sker i Henhold til Lister, hvorpaa bestemte Personer bringes i Forslag til Valg. Indenrigsministeren meddeler nærmere Regler for Foretagelsen af Valget.

Udfaldet af Valget bekendtgøres ved Valghandlingens Slutning. Indsigelser mod et Valgs Gyldighed fremsættes inden 8 Dage efter Valget skriftligt for Kommunalbestyrelsen, som efter indhentet Erklæring fra Valgbestyrelsen afgør Sagen i sit næste Møde. Kommunalbestyrelsens Kendelse kan inden 14 Dage efter dens Afsigelse indankes for Købstædernes Vedkommende for Indenrigsministeren og for Landets Vedkommende for Amtsraadet. Naar et Valg erklæres ugyldigt, eller en Vægring ved at modtage Valg erkendes berettiget (jfr. § 8, 2det Stykke), foretages med Benyttelse af de sidst berigtigede Valglister nyt Valg, saa snart ske kan.

§ 12. Hjælpekassens Bestyrelse bestemmer selv sin Forretningsgang og vælger sin Formand for et Aar ad Gangen. Den samlede Bestyrelse er ansvarlig for de Kapitaler og øvrige Aktiver, der tilhøre Kassen. Kassens Værdipapirer forsynes med Paategning om, at der ikke kan raades over samme uden af den samlede Bestyrelse.

§ 13. Hjælpekassens Regnskabsaar er Finansaaret. Specificeret Regnskab for det forløbne Regnskabsaar affattes af Bestyrelsen og afgives, bilagt med Kvitteringer fra de understøttede, til Kommunalbestyrelsen inden 1. Maj. Af Regnskabet skal fremgaa, til hvilke Personer Understøttelse er ydet, Størrelsen og Varigheden af hver enkelt Understøttelse og, hvor særlige Forhold have foreligget, tillige Grunden til dens Ydelse. Regnskabet skal være ledsaget af et Uddrag af samme, der ikke maa meddele Oplysning om Navnet paa nogen understøttet, og af en Beretning om Kassens Virksomhed i det paagældende Aar. Kommunalbestyrelsen besørger Regnskabet revideret paa samme Maade som foreskrevet for Kommunens eget Regnskab, hvorefter det decideres efter de for Kommunens Regnskab gældende Regler, dog saaledes at Decisionen afgives for lukkede Døre. Inden 14 Dage efter Decisionens Afgivelse lader Kommunalbestyrelsen det nævnte Uddrag og Beretningen fremlægge til Eftersyn for Kommunens Beboere. For Købstadkommunernes Vedkommende bliver Regnskabet at indsende til Indenrigsministeren sammen med Kommunens Regnskab.

§ 14. Saafremt Kommunalbestyrelsen i et Regnskabsaar har ydet direkte Pengebidrag af Kommunens almindelige Midler til Kommunens Hjælpekasse, er vedkommende Kommune berettiget til at kræve saadanne Bidrag erstattet med en efter Kommunebidraget afpasset forholdsvis Andel i et Beløb af 250,000 Kr., som aarlig blive at stille til Raadighed af Statskassen i nævnte Øjemed, dog saaledes, at ingen Kommune kan af Statskassen oppebære mere end Trediedelen af det Tilsknd, der af Kommunekassen er ydet Hjælpekassen. Saafremt der herefter endnu maatte være et Beløb tilbage, bliver dette at medregne ved Fordelingen af Statstilskuddet for det følgende Aar.

§ 15. I første Kvartal af Finansaaret 1907—08 kan Kommunalbestyrelsen yde Bidrag til »De fattiges Kasse«, hvilket Bidrag vil være at medregne ved Fordelingen af Statstilskuddet.

§ 16. Enhver Kommune, der vil opnaa det i § 14 omtalte Statstilskud, indsender til Stedets Overøvrighed snarest muligt efter Regnskabsaarets Udløb vedkommende Kasses Kvittering for det af den modtagne Kommunetilskud, Øvrigheden indberetter derefter til Indenrigsministeren, hvad der af hver enkelt Kommune er anvendt i dette Øjemed.

§ 17. I København kan med Indenrigsministerens Samtykke kommunale Tilskud til en eller flere velgørende Foreninger, der have lignende Formaal som de kommunale Hjælpekasser, træde i Stedet for Tilskud til disse, saaledes at Kommunen indenfor den i § 14 angivne Grænse er berettiget til forholdsvis Andel i det i bemeldte Paragraf omhandlede Statstilskud for Tilskud, der ydes saadanne Foreninger; dog er det herved et Vilkaar, at en saadan velgørende Forening ikke begrænser sin Virksomhed til Medlemmer af Folkekirken eller de fra Folkekirken afvigende Trossamfund eller til egne Foreningsmedlemmer eller paa anden hermed beslægtet Maade. Indenrigsministeren træffer efter indhentet Erklæring fra Københavns Kommunalbestyrelse nærmere Bestemmelse angaaende Reglerne for saadanne Foreningers Regnskabsvæsen.

§ 18. Regeringen bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som i Følge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

§ 19. Forslag til Revision af nærværende Lov bliver at fremsætte for den i Aaret 1912 sammentrædende ordentlige Rigsdag.

Indenrigsministeriets Cirkulære af 29. Maj 1907.

Idet Ministeriet fremsender et Antal Eksemplarer af den under 4 d. M. stadfæstede Lov om Hjælpekasser med Anmodning om, at disse Eksemplarer maa blive fordelte mellem Kommunalbestyrelserne og Bestyrelserne for »De fattiges Kasse«, har man ikke villet undlade samtidig hermed særlig at henlede Opmærksomheden paa enkelte Bestemmelser i Loven.

Ifølge § 1 ophæves »De fattiges Kasse« fra 1. Juli d. A. at regne, og fra samme Tidspunkt oprettes der i dens Sted en Hjælpekasse i hver Kommune. Da det første Valg til Hjælpekassens Bestyrelse imidlertid ifølge § 8 først bliver at foretage i Marts Maaned 1908, er det i nævnte Paragraf foreskrevet, at Medlemmerne af de nuværende Bestyrelser for »De fattiges Kasse« skulle vedblive deres Funktion indtil ovennævnte Tidspunkt, selv om Valgperioden efter de hidtil gældende Regler for deres Vedkommende maatte udløbe tidligere. Har der efter den hidtil bestaaende Ordning i en Kommune været flere fri Fattigkasser, skulle disse som Følge heraf først efter Foretagelsen af Valget i Marts 1908 sammensluttes til en for hele Kommunen fælles Hjælpekasse.

I §§ 2 og 3 er det bestemt, at de *Midler*, som ejes af »De fattiges Kasse«, overgaa til Kommunens Hjælpekasse, og at i denne ligeledes indgaa de *Indtægter*, der i Henhold til Lov, Anordning eller privat Villiebestemmelse tilflyde »De fattiges Kasse«. Alle Legater, som ere stiftede til Fordel for »De fattiges Kasse«, tilfalde saaledes Hjælpekassen. En Fortegnelse over de Indtægter, som ved Lovgivningen ere tillagte »De fattiges Kasse«, findes hostrykt som Bilag 1.

Ifølge § 3 i Slutningen kunne Sogneraadene af Kommunekassen uden Samtykke af højere Myndighed yde Bidrag til Kommunens Hjælpekasse af indtil 30 Øre pr. Indbygger i Kommunen.

I § 4, som angiver Hjælpekassens Opgave, er det bl. a. bestemt, at der kun kan ydes Hjælp af Kassen til Personer, som *„ikke nyde Fattigunderstøttelse“*. Med Hensyn til den nærmere Forstaaelse af det udhævede Udtryk henvises til hostrykte Bilag 2 I.

Ifølge § 5 medfører Hjælp af Opholdskommunens Hjælpekasse til et Beløb af mindst 15 Kr. indenfor et samlet Tidsrum af 3 Maaneder, at den understøttedes *Erhvervelse af Forsørgelsesret i Opholdskommunen betragtes som hvilende* i 3 Maaneder fra det Tidspunkt at regne, da Hjælpen udgjorde fornævnte Beløb. Angaaende Forstaaelsen af denne Bestemmelse bemærkes følgende:

Saafremt der paa en Gang ydes en Hjælp af 15 Kr. eller derover, indtræder den omhandlede Hvilen i Forsørgelsesrettens Erhvervelse straks fra Hjælpens Ydelse. Bliver der i Hvileperioden paany ydet Hjælp af Hjælpekassen til et samlet Beløb af mindst 15 Kr., begynder en ny Periode at løbe fra det Tidspunkt, da Hjælpen atter naaede fornævnte Beløb. Er der f. Eks. den 1. Avgust 1907 ydet en Hjælp af 6 Kr. og den 15. September en Hjælp af 10 Kr., hviler den paagældendes Erhvervelse af Forsørgelsesret i Opholdskommunen i hvert Fald til den 15. December 1907, men erholder vedkommende f. Eks. den 1. November en Hjælp af 7 Kr, og den 1. December en Hjælp af 8 Kr., begynder en ny 3 Maaneders Hvileperiode at løbe fra 1. December 1907 at regne.

Af Hensyn til Bestemmelsen om hvilende Erhvervelse af Forsørgelsesret *vil det være af stor Vigtighed, at Hjælpekassens Bestyrelse i Regnskabet nøjagtigt anfører, under hvilke Datoer Hjælp er ydet den trængende og med hvilke Beløb.*

Antallet af Medlemmer af Hjælpekassens *Bestyrelse* skal ifølge § 6 mindst udgøre 5. Men iøvrigt er det overladt til Kommunalbestyrelsen ved Udskrivningen af det første Valg (i Marts 1908) nærmere at fastsætte Tallet paa Bestyrelsens Medlemmer. Herved er der aabnet Adgang for Kommunalbestyrelserne til at tage Hensyn til hvert Steds særlige Forhold. Saafremt Hjælpekassens Bestyrelse finder det ønskeligt, kan den søge Bistand udenfor sin Midte af dertil villige Mænd eller Kvinder (jfr. Fattigloven af 9. April 1891 § 29). Man har her bl. a. haft den Mulighed for Øje, at der kunde vise sig Trang til Samarbejde mellem Hjælpekassens Bestyrelse og Udøvere af beslægtet Virksomhed.

Betingelserne for *Valgret* og *Valgbarhed* til Hjælpekassens Bestyrelse ere fastsatte i § 7. Valgret og Valgbarhed er tillagt Kvinder under samme Betingelser som Mænd. Særlig skal nævnes, at kun den, der i hele det Skatteaar, hvori Valget foregaar, har været bosat i og svaret direkte Skat til Kommunen, er valgberettiget og valgbar. For en Enke, fraskilt, frasepareret eller forladt Hustru, er den Fattighjælp, som har været ydet hendes Ægtefælle for mere end 5 Aar siden, uden Indflydelse paa hendes Valgret eller Valgbarhed. Men har Fattighjælp været ydet Ægtefællen i Løbet af de sidste 5 Aar, og medens Hustruen levede i Samliv med ham, og Fattighjælpen ikke er eftergiven eller tilbagebetalt, udelukker den hende fra Valgret og Valgbarhed dog saaledes, at denne Virkning ophører, naar hun i et Aar efter Samlivets Ophævelse har ernæret sig uden Fattighjælp.

Angaaende *Forberedelsen* og *Afholdelsen af Valget* til Hjælpekassens Bestyrelse indeholdes Forskrifter i §§ 10 og 11.

Valget forberedes ved Lister over Vælgerne, der affattes af en Valgbestyrelse paa mindst 3 Medlemmer. Kommunalbestyrelsens Formand er Formand for Valgbestyrelsen, hvis øvrige Medlemmer udnævnes af Kommunalbestyrelsen af dens egen Midte. Listerne fremlægges til almindeligt Eftersyn for Kommunens Beboere efter forudgaaende Bekendtgørelse

Af Hensyn til de Vanskeligheder, der som Følge af, at Kvinder ikke tidligere have deltaget i slige Valg, kunne være forbundne men at erholde paalidelig Oplysning om de kvindelige Vælgere, navnlig de gifte Kvinder, bør Valgbestyrelsen, første Gang Bekendtgørelse udfærdiges angaaende Valglisternes Fremlæggelse, udtrykkelig opfordre de Kvinder, gifte eller ugifte, som formene at have Valgret, til at se efter, om de ere optagne paa Listerne, og til i benægtende Fald fremsætte Klage derover, for at fornøden Berigtigelse af Valglisterne kan finde Sted.

Valget er skriftligt og hemmeligt med Anvendelse af Stemmerum og foretages efter Reglerne for Forholdstalsvalg. Hele Bestyrelsen afgaar paa en Gang hvert 3die Aar (§ 8), Nærmere Regler om Foretagelsen af Valget ville blive meddelte gennem et særligt Cirkulære fra Indenrigsministeriet.

I § 12 er det bestemt, at den samlede Bestyrelse for Hjælpekassen er *ansvarlig for de Kapitaler og øvrige Aktiver,* som tilhøre Kassen. Med Hensyn til Betydningen af denne Ansvarsbestemmelse henvises til hostrykte Bilag 2 II.

Fattigvæsenet, er bleven husvild, uanset at han ikke mangler Evne til at erlægge den i Egnen sædvanlige Husleje, paa de sammesteds almindelige Betingelser i Henseende til Forfaldstid m. m., skal Sogneraadet for den Kommune, i hvilken han var bosat, være pligtigt til at forskaffe ham og Familie det fornødne Husly mod Betaling, der ikke maa overstige den i Egnen sædvanlige Husleje, og hvis Størrelse i Tilfælde af Meningsulighed bestemmes af Amtmanden«. Den her omhandlede Bistand fra det offentliges Side har i ingen Henseende Karakteren af Fattighjælp.

Foruden ved de anførte Bestemmelser i Fattigloven er det ved en Række Bestemmelser i den øvrige Lovgivning paabudt, at visse Understøttelser af det offentlige ikke skulle betragtes som Fattighjælp. I saa Henseende maa fremhæves:

a. Ydelser eller Tilskud, som ifølge Lov Nr. 85 af 12te April 1892 tilfalde Medlemmer af *anerkendte Sygekasser* fra det offentlige (Nedsættelse i Betalingen for Ophold paa offentlige Sygehuse, Frikørsel i visse Tilfælde samt Tilskud fra Staten), ere ikke Fattigunderstøttelse (nævnte Lovs § 14).*)

b. I Lov Nr. 43 af 31te Marts 1900 om Foranstaltninger imod Udbredelse af *smitsomme Sygdomme* § 16, 2det Stykke, er det bestemt, at uformuende Forældres Børn, hvis Forældrene ønske det, saa vidt muligt skulle, saa længe Sygdommen vedvarer i deres Hjembolig, anbringes i god Pleje andetsteds, uden at de hermed forbundne Omkostninger betragtes som Fattighjælp. Udgifter, der flyde af Lægebehandling ved Epidemilægen, samt Sygepleje og Forsyning med Medicin, der ydes uformuende Personer ved offentlig Behandling af smitsom Sygdom m. v., medføre ej heller Fattighjælps Virkning (Lov Nr. 43 af 31te Marts 1900 § 25, jfr. Fattiglovens § 62).

c. *Underholdsbidrag,* der forskudsvis udbetales en Barnemoder af det offentlige i Henhold til Lov Nr. 75 af 3die April 1900 § 4, anses ikke som en hende ydet Fattighjælp, hvorimod saadant Bidrag efter de nærmere Regler i nævnte Lovs § 7 kan medføre Fattighjælps Virkning for vedkommende Barnefader.

d. Ifølge Lov Nr. 71 af 11te April 1901 om *Arbejde i Fabrikker* m. v. § 18 maa ingen kvindelig Arbejder i de første 4 Uger efter sin Nedkomst indtræde i Arbejde i en under Arbejds- og Fabriktilsynet henhørende Virksomhed, medmindre det ved Lægeattest godtgøres, at dette kan ske uden Skade for hendes eget eller Barnets Sundhed.

Den Hjælp, som af det offentlige ydes i det Tidsrum, i hvilket en Kvinde efter ovenstaaende Bestemmelse ikke har kunnet genindtræde i det omhandlede Arbejde, skal ikke have Fattighjælps Virkninger.

e. Lov Nr. 92 af 23de Maj 1902 om *Skolebespisning* (§ 1) bestemmer, at hvor kvindelig Husgerning er indført som Skolefag, og den i Skolekøkkenet paa Kommunens Bekostning tillavede Mad nydes af Skolens Elever, skal Kommunalbestyrelsen være bemyndiget til uden Betaling at lade Maden tildele dem af Skolens Elever, for hvis Vedkommende Forholdene i Hjemmet efter Kommunalbestyrelsens Skøn tale derfor, uden at dette skal kunne betragtes som Fattighjælp til vedkommende Børns Forsørgere.

Kommunalbestyrelsen kan af Kommunekassen yde Bidrag til Foreninger, som i Maanederne December—Marts give vederlagsfri Bespisning til Skolebørn fra uformuende Hjem i Kommunen, naar Bidraget ikke overstiger det Beløb, der for det paagældende Tidsrum i samme Øjemed tilvejebringes af private. Til Udredelse af større Bidrag til saadanne Foreninger udfordres Samtykke, for Landkommunernes Vedkommende af Amtsraadet og for København og Købstæderne af Indenrigsministeriet (Lov 1902 § 2). Disse Lovbestemmelser maa, efter hvad Kultusministeriet har udtalt i Skrivelse hertil af 9. Jan. f. A., betragtes som udtømmende; naar Bespisning af fattige Børn fra Kommuneskoler i øvrigt foranstaltes for Kommunens Regning, maa saadan Bespisning derfor have Karakteren af Fattigunderstøttelse.

f. Det offentlige *Skolevæsen* er i det hele Fattigforsørgelsen uvedkommende, og fri Undervisning i Folkeskolen til uformuende Forældres Børn (Grundloven af 28de Juli 1866 § 85) kan i ingen Henseende anses som Fattigunderstøttelse (Skrivelse Nr. 6 af 14de Januar 1892). De Læremidler, der kun bruges paa Skolen, anskaffes til samtlige Børn paa Kommunens Regning; til fattige Forældres Børn anskaffes ogsaa de øvrige Læremidler for Kommunens Regning (Lov Nr. 61 af 29de Marts 1904 § 10 jfr. Cirk. Nr. 221 af 10de September 1901). Kommunens Udgifter til saadan Anskaffelse kunne ikke betragtes som Fattigunderstøttelse (K. og U. Min. Skr. 8de Januar 1902 i G. R.

g. Alle Omkostninger, der af det offentlige ydes ubemidlede *tuberkuløse* paa de i Lov Nr. 70 af 14de April 1905 omhandlede statsanerkendte Sygehuse og Plejehjem samt til saadanne Patienters Transport til og fra disse Anstalter, betragtes i Forhold til den understøttede ikke som Fattighjælp. Samme Regel gælder tillige de Beløb, der af det offentlige ydes til Underhold for Familier, hvis Forsørgere ere Patienter paa de paagældende Anstalter (nævnte Lovs § 7.)

h. Vederlagsfri Kur og Pleje paa det kgl. *Frederiks Hospital* i København er ikke Fattighjælp. Ved kgl. Resolution Nr. 124 af 11te Juni 1875 (Min. Tid.) er fastsat nærmere Regler om Adgang til Hospitalets Fripladser (jfr. K. og U. Min. Skr. Nr. 52 af 21de Februar 1884).

i. Plejehjælp, som af den kgl. *Fødselsstiftelse* tilstaas Mødre, som have født paa Stiftelsen og selv medtage deres Børn, er ej heller Fattighjælp. Saafremt Moderen modtager Hjælp af Fattigvæsenet, skal den omhandlede Plejehjælp ophøre (kgl. Resol. 19de Marts 1869).

Det er en Selvfølge, at Understøttelse af »de fattiges Kasse« eller af Amtsfattigkassen saavel som Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet (Lov Nr. 96 af 23de Maj 1902) i ingen Henseende medfører Fattighjælps Virkninger.

Det er udtrykkeligt udtalt af Administrationen, at Understøttelser som de ovenfor omhandlede, der ikke i Forhold til den understøttede betragtes som Fattighjælp, ikke kunne være til Hinder for Hjælp af »de fattiges Kasse«. I saa Henseende henvises til Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Nr. 227 af 9de Juli 1892 og Skrivelse fra Indenrigsministeriet Nr. 295 af 12te September s. A., hvori det i Anledning af en Forespørgsel fra

---

*) I Forbindelse hermed kan nu ogsaa nævnes Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser Nr. 88 af 9de April 1907 § 9, 2det Stykke, 1ste og 2det Punktum: „Et Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til uden Samtykke af højere Myndighed at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Præmie for det løbende Regnskabsaar, dog ikke udover en Sjettedel af Præmien. Ydelsen af et saadant Tilskud medfører ikke for den, til Fordel for hvem Tilskuddet ydes, de med Modtagelse af Fattighjælp forbundne Følger."

et Sogneraad om trængendes Adgang til for Kommunens Regning at nyde Lægehjælp og de øvrige i § 44 Litr. a og b. i Fattigloven omhandlede Understøttelser i Forbindelse med Hjælp af »de fattiges Kasse« i Henhold til Lov af 8de Marts 1856, er udtalt, at da Understøttelser af den førstnævnte Art ikke i Forhold til den understøttede betragtes som Fattighjælp, kan den i § 5 i Loven af 1856 indeholdte Bestemmelse om, at kun de trængende have Adgang til Understøttelse af »de fattiges Kasse«, som ikke befinde sig under den lovbestemte kommunale Fattigforsørgelse, ikke være til Hinder for, at der tilstaas saadan Understøttelse til Personer, der for Kommunens Regning erholde Lægehjælp m. m.

Naar Hjælp af Fattigvæsenet ydes i andre Tilfælde end de ovenfor angivne, maa Hjælpen betragtes som Fattigunderstøttelse. Men der kan her opstaa Spørgsmaal om, hvorvidt en Person *til et givet Tidspunkt* nyder Fattigunderstøttelse. I saa Henseende maa det komme i Betragtning, om Hjælpen er ydet for et bestemt Tidsrum eller ej. I første Tilfælde virker Hjælpen som Fattighjælp, indtil det paagældende Tidsrum er udløbet. Dette gælder saaledes ved Huslejehjælp, der er udbetalt f. Eks. for en Maaned eller for et Fjerdingaar. Vedkommende nyder i saa Tilfælde Fattighjælp, til Maaneden eller Fjerdingaaret er udløbet. Hvis Hjælpen derimod ikke er knyttet til en bestemt Periode, lader der sig ikke opstille nogen almindelig Regel om, hvor længe Hjælpen virker som Fattighjælp, men Afgørelsen maa her træffes efter et Skøn i det enkelte Tilfælde over, for hvor langt et Tidsrum man med Rimelighed kan betragte Hjælpen som vedvarende. Er der f. Eks. tilstaaet en Person en Hjælp til almindelige Livsfornødenheder, vil Afgørelsen bero paa, for hvor lang Tid Hjælpen maa antages at være beregnet paa at skulle virke, og Hensyn maa følgelig tages til den paagældendes Fortjeneste og hans Families Størrelse. Der maa i den omhandlede Henseende tilkomme Hjælpekassens Bestyrelse Ret til at træffe sin Afgørelse paa Grundlag af et Skøn over samtlige forhaandenværende Omstændigheder, eventuelt efter forudgaaende Forhandling med Fattigvæsenets Bestyrelse.

II. Med Hensyn til den i Lovforslagets § 12 indeholdte Bestemmelse om Bestyrelsens Ansvar skal man henvise til, at lignende Bestemmelser indeholdes i Landkommunalloven af 6te Juli 1867 § 29, der lyder saaledes:

„Det hele Sogneraad er ansvarligt for de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhøre Kommunen«, og i Købstadkommunalloven af 26de Maj 1868 § 30 saalydende:

»Byraadet er ansvarligt for de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhøre Kommunen«.

Angaaende førstnævnte Bestemmelse har Indenrigsministeriet i Skrivelse Nr. 24 af 31. Januar 1890 udtalt følgende: »Der maa skelnes mellem Kommunens Kapitalformue og Kommunens Kassebeholdning. Ifølge Landkommunalloven af 6te Juli 1867 § 29 er det hele Sogneraad ansvarligt for Kapitalformuen, nemlig de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhøre Kommunen; som Følge heraf paahviler det det enkelte Sogneraadsmedlem at paase, at disse Kapitaler anbringes og frugtbargøres paa anordnet Maade, at de Kommunen tilhørende private Obligationer og offentlige Pengeeffekter forsynes med Amtsraadets Forbudspaategning, og at de sidste ere noterede som Kommunen tilhørende i vedkommende Pengeinstituts Bøger. Derimod paahviler det ifølge Lovens § 12 Sogneraadets Formand at opbevare de Kapitalformuen vedkommende Dokumenter, men i Overensstemmelse med Lovens § 29 er hele Sogneraadet baade berettiget og forpligtet til at føre et stadigt Tilsyn med, at Kapitalformuens Dokumenter ere til Stede, og Lovens § 12 hjemler derhos Sogneraadet Ret til at beslutte, at Opbevaringen af Kapitalformuens Dokumenter overdrages til andre end Formanden.

Hvad Kommunens Kassebeholdning angaar, indbefattes samme ikke under Ordlyden af den i ovennævnte § 29, jfr. § 12, sidste Stykke, givne Regel, og der er heller ingen Grund til at antage, at Ansvaret for og Opbevaringen af Kassebeholdningen skulde paahvile det hele Sogneraad; dette fremgaar af Lovens øvrige Bestemmelser; allerede Lovens § 13, der forudsætter, at et Sogneraad kan nøjes med 6 ordentlige Møder om Aaret, viser, at det ikke ved Loven har kunnet være tilsigtet, at Sogneraadet som Helhed skulde varetage Kassererforretningerne, hvorimod disse Forretninger tillige med den hele Regnskabsførelse maa paahvile Sogneraadets Formand som saadan; ifølge Lovens § 12 er det nemlig Formanden, der skal foranstalte Udførelsen af de af Sogneraadet tagne Beslutninger, hvortil selvfølgelig ogsaa høre saadanne Beslutninger, som medføre Indtægter for Sognekommunen eller forudsætte Udgifter for samme; idet det saaledes er Formandens Pligt at opkræve Sognekommunens Indtægter og udbetale Sognekommunens Udgifter, bliver det heraf en Følge, at ogsaa Opbevaring af Kommunens Kassebeholdning, der i Virkeligheden kun er det Beløb, hvormed Indtægten overskrider Udgiften, maa paahvile Formanden. Ifølge det udtrykkelige Bydende i Lovens § 12 paahviler det endvidere Formanden at føre de fornødne Regnskabsbøger, der konstatere Kassebeholdningen.

Hvor der ikke ifølge særlig Vedtægt maatte være truffet anden Ordning (jfr. Lovens § 14), er Formanden saaledes i Følge Lovens Bestemmelser saavel Sognekommunens Regnskabsfører som dens Kasserer, men heraf følger, at det umiddelbare Ansvar for Kassebeholdningen paahviler Formanden, da saadant Ansvar efter Sagens Natur kun kan paahvile den, hvem det rettelig er overdraget at opbevare Kassebeholdningen.

Om der nu end herefter ikke kan siges at paahvile Sogneraadets øvrige Medlemmer umiddelbart noget Ansvar for Kassebeholdningen, ville de dog, saavel i Forening som hver for sig, kunne paadrage sig et saadant Ansvar ved deres særlige Forhold, navnlig ved Tilsidesættelse af den dem paahvilende Pligt til efter Evne at sikre og beskytte Kommunens Interesser. I denne Henseende skal man særlig fremhæve, at naar Landkommunalloven har villet, at Kommunens Kassebeholdning skal betros Formanden, hviler denne Ordning paa den bestemte Forudsætning, at Sogneraadets Medlemmer ved Valget af Formanden ville tage Hensyn til, at Formanden bør være en paalidelig og vederhæftig Mand og tillige, at hans økonomiske Stilling ikke er en saadan, som kan friste ham til Misbrug af den ham betroede Kassebeholdning; tilsidesætter et Medlem ved Valget af Formand vitterligt det nævnte Hensyn, vil han derfor utvivlsomt paadrage sig Ansvar for Kassebeholdningen. Medlemmerne have dernæst Myndighed til ved almindelig Sogneraadsbeslutning at bestemme, at der føres et stadigt Tilsyn med Kommunens Kassebeholdning; det kan saaledes vedtages, at Kassebogen skal være til Stede i hvert ordentligt Sogneraadsmøde, for at det kan paases, at Formanden ikke sidder inde med større Beholdning end nødvendigt, ligesom ogsaa at Formanden i Mødet skal paavise, at Kassebeholdningen er til Stede; ethvert Medlem er berettiget til at stille Forslag om et saadant Tilsyn, og det kan blive

Pligt for ham at stille Forslag herom, naar han er eller bliver vidende om saadanne Forhold, som særlig kunne begrunde Tilsynet.

Sluttelig skal man dog ikke lade ubemærket, at Viborg Overret i tvende Domme af 4de Avgust 1884 og 3die August 1885 (Ugeskrift for Retsvæsen 1884 Pag. 1033 og 1885 Pag. 1083) har udtalt sig for, at der skulde paahvile Sogneraadets samtlige Medlemmer et solidarisk Ansvar for Kommunens Kassebeholdning«.

Af de i Slutningen af den foran anførte Skrivelse omtalte tvende Overretsdomme skal man anføre Hovedindholdet af den førstnævnte Dom. Det er i denne antaget, at der efter Lovgivningen og Forholdets Natur paahviler samtlige Medlemmer af et Sogneraad et solidarisk Ansvar ikke blot med Hensyn til Kommunens egentlige Kapitalformue, jfr. Landkommunallovens § 29, men ogsaa med Hensyn til de Midler, der maatte være betroede et enkelt Medlem, ogsaa Formanden, til umiddelbar Anvendelse eller til Opbevaring, medmindre et lidt Tab i Forhold til alle eller nogle af Medlemmerne maa betragtes som hændeligt, saasom hvor det er bevirket ved en Naturbegivenhed eller en Forbrydelse, der ikke ved Anvendelsen af tilhørlig Agtpaagivenhed kunde have været afværget. I det i Dommen omhandlede Tilfælde, hvor en Sogneraadsformaad, hvem Raadet havde betroet Kassererforretningerne, havde benyttet sig af denne Stilling til at bruge til egen Fordel af Kommunens Penge og derved tilføjet denne et større Tab, blev det derfor statueret, at Raadets øvrige Medlemmer, der ingen Sinde havde foretaget Kasseeftersyn hos Formanden eller overhovedet udøvet nogen som helst Kontrol med hans Forvaltning, maatte anses pligtige at erstatte Kommunen dette Tab, og at denne Forpligtelse efter Forholdets Natur og Lovgivningens Grundsætninger *maatte paahvile dem solidarisk.*

Vedkommende Amtsraad, der havde anlagt Sagen mod Sogneraadets Medlemmer, antoges at have haft Hjemmel dertil i Landkommunallovens § 47, idet Søgsmaalet gik ud paa at gøre gældende, at Raadets Medlemmer uden Hjemmel havde ført den paagældende Kassemangel til Udgift for Kommunen.